

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПРИВАТНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ІМЕНІ АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

081 «Право»
293 «Міжнародне право»

ПРИВАТНЕ ПРАВО І ПІДПРИЄМНИЦТВО

Збірник наукових праць

Випуск 24

Частина 2

Присвячена світлій пам'яті проф. В. А. Васильєвої

КИЇВ 2024

Засновник:

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Приватне право і підприємництво. Збірник наукових праць. 2024 Вип. 24. Ч. 2 / Редкол.: Крупчан О. Д. (гол. ред.) та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України, 2024. 225 с.

Всебічно аналізуються та узагальнюються теоретико-методологічні підходи до розуміння приватного права в умовах правової держави, розкриваються актуальні питання цивільного права та цивільного процесу. Значна увага приділяється питанням розвитку договірних правовідносин, розглядаються проблеми сучасного житлового права. Досліджуються актуальні проблеми господарського права. Суттєва увага приділяється проблемам міжнародного приватного права.

Для вчених-правознавців, викладачів, докторантів, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, усіх, хто цікавиться розвитком наукової думки в юридичній галузі.

Затверджено до друку вченою радою Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України (протокол № 4 від 27 березня 2024 р.)

Редакційна рада:

Ольга БАКАЛІНСЬКА, Юрій БУРИЛО, Оксана ВІННИК, Микола ГАЛЯНТИЧ, Богдан ДЕРЕВ'ЯНКО Володимирович, Юрій ЗАЙКА, Олег ЗАЙЧУК, В'ячеслав КОМАРОВ, Василь КОСТИЦЬКИЙ, Віталій КОРОЛЕНКО, Володимир КОРОЛЬ, Олександр КРУПЧАН, Віталій МАХІНЧУК, Галина МИРОНОВА, Володимир ПРИМАК, Михайло ТЕПЛОК, Олена ШТЕФАН

Редакційна колегія:

Олександр КРУПЧАН (гол. ред.), Володимир БОБРИК, Микола ГАЛЯНТИЧ, Олена ГОНЧАРЕНКО, Юрій ЗАЙКА, Іван КАЛАУР, Анатолій КОСТРУБА, Володимир КОРОЛЬ, Жабба МАТЕУШ, Віталій МАХІНЧУК, Наталія МИРОНЕНКО, Дмитрій ПОСТОВАН, Вільям САЙМОНС, Тетяна ПОПОВИЧ (відп. секр.), Олена ШТЕФАН, Валентин ЩЕРБИНА

На підставі Наказу Міністерства освіти та науки України № 894 від 10.10.2022 р. (Додаток 2) журнал внесений до переліку фахових видань категорії "Б" у галузі юридичних наук (081 "Право", 293 "Міжнародне право").

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща).

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення Unichack.

Офіційний сайт: ppr-journal.kiev.ua

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України забороняється.

За достовірність інформації, що міститься в друкованих матеріалах, несуть відповідальність автори.

Надруковані в інших виданнях матеріали до розгляду не приймаються.

У передрукованих публікаціях посилання на «Приватне право і підприємництво» обов'язкове.

<https://doi.org/10.32849/2409-9201.2024.24>

Адреса редколегії: 01042, Київ, вул. М. Раєвського, 23-А, а/с 136

www.ndippp.gov.ua

ndippp@adamant.net

© Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2024

© Автори статей, 2024

Зміст

Валентина Антонівна Васильєва – Людина епоха: Вчитель, Науковець, Управлінець	7-8
Спогади колективу про науковий шлях і здобутки Валентини Антонівни Васильєвої у Науково-дослідному інституті приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України	9-13
Олеся БАТРИН Державні гарантії розвитку медичного страхування в Україні	14-19
Олена БЕЛЯНЕВИЧ Припинення зобов'язання зарахуванням	20-27
Ірина БЕРЕСТОВА Реалізація юридичними особами засобів юридичного захисту: вплив порядку утворення на вичерпність засобів	28-36
Оксана ВІННИК Роль корпоративної (інституційної) форми державно-приватного партнерства у справі стратегічного інвестування: проблеми вдосконалення правового регулювання	37-44
Наталія ВІНТОНЯК Спільна сумісна власність подружжя та корпоративні права	45-50
Оксана ГНАТІВ Застосування принципу свободи договору у недоговірних зобов'язаннях за цивільним законодавством України	51-56
Олена ГОНЧАРЕНКО Основні недоліки законопроектів у сфері господарювання в умовах правового режиму воєнного стану	57-65
Віктор ГОРЄВ Захист майнових інтересів учасника товариства з обмеженою відповідальністю у разі вчинення виконавчим органом збиткового (протиправного) правочину	66-71
Марія ГУДИМА-ПІДВЕРБЕЦЬКА, Мирослава ГУДИМА Юридична особа корпоративного типу: в пошуках єдиної термінології	72-79

Content

Valentina Antonivna Vasilieva – Man of the era: Teacher, Scientist, Administrator	
Memories of the team about the scientific path and achievements of Valentina Antonivna Vasyliieva at the Academician F.H. Burchak Scientific Research Institute of Private Law and Entrepreneurship of the NALS of Ukraine	
Olesya BATRYN State guarantees for the development of medical insurance in Ukraine	
Olena BELIANEVYCH Termination of the obligation by set-off	
Iryna BERESTOVA Implementation by legal entities legal remedies: influence of the order of creation on the exhaustion of resources	
Oksana VINNYK The role of the corporate (institutional) form of public-private partnership in strategic investment: problems of legal improvement	
Nataliia VINTONIAK Marital joint property and corporate rights	
Oksana HNATIV Application of the principle of freedom of contract in non-contractual obligations under the civil legislation of Ukraine	
Olena HONCHARENKO The main defects of the draft laws in the sphere of economic activity in the conditions of the legal regime of the martial state	
Viktor HORIEV Protection of property interests of a shareholder of a limited liability company in case of a harmful (illegal) transaction by the executive body	
Mariia GUDYMA-PIDVERBETSKA, Myroslava GUDYMA Legal entity of the corporate type: in search of a unified terminology	

Ліна ДОРОШЕНКО Конфіденційність корпоративного договору як чинник його популяризації в бізнес-середовищі	80-86	Lina DOROSHENKO Confidentiality of a corporate agreement as a factor of its popularization in the business environment
Олександр ЗАЄЦЬ Особливості страхування військових ризиків для поліпшення інвестиційного клімату в Україні	87-94	Oleksandr ZAIETS Features of military risks insurance for improving investment climate in Ukraine
Юрій ЗАЙКА Житло як об'єкт спадкового договору	95-100	Yuriy ZAIKA Housing as the object of inheritance agreement
Алла ЗЕЛІСКО Правове регулювання наукових парків: крізь призму корпоративістики	101-107	Alla ZELISKO Legal regulation of science parks: through the prism of corporatism
Ольга ЗОЗУЛЯК, Вікторія КУЗИК Окремі аспекти правового регулювання членських правовідносин у непадпріємницьких товариствах	108-115	Olga ZOZULIAK, Victoriia KUZYK Certain aspects of legal regulation of membership relations in non-entrepreneurial societies
Іван КАЛАУР Марія ГУДИМА-ПІДВЕРБЕЦЬКА Юридична природа цінних паперів: концептуальні основи та нові погляди	116-125	Ivan KALAUUR Mariia GUDYMA-PIDVERBETSKA Legal Nature of Securities: Conceptual Basis and New Views
Олександр КОВАЛИШИН Приватизація як чинник формування корпоративної власності України	126-132	Oleksandr KOVALYSHYN Privatization as a factor in the formation of the structure of corporate ownership in Ukraine
Ольга КОВАЛЬЧУК Онлайн-медіація в цифровізації правосуддя	133-138	Olga KOVALCHUK Online mediation in the digitalization of justice
Іван КОСТИВ Доктрина «venire contra factum proprium» (заборона суперечливої поведінки) в приватному праві: зміст та особливості застосування	139-144	Ivan KOSTIV The doctrine of «venire contra factum proprium» (prohibition of contradictory behavior) in private law: content and features of application
Володимир КОЧИН Установа, заклад, фундація: фокуси з колами чи логічні операції з поняттями	145-152	Volodymyr KOCHYN Ustanova, zaklad, fundatsiia: tricks with circles or logical operations with concepts
Оксана КРИЛОВА Правове регулювання переговорної процедури закупівлі, придбання товарів (робіт та послуг) без проведення закупівель в електронній системі закупівель в період дії правового режиму воєнного стану в Україні: проблематика реалізації обов'язку документального обґрунтування підстав застосування	153-161	Oksana KRYLOVA Legal regulation of the negotiation procedure of procurement, purchase of goods (works and services) without procurement in the electronic procurement system during the period of martial law in Ukraine: issues of implementation of the obligation to document the grounds for application

Марія ЛОГВИНОВА Інтерес у сімейному праві: виклики чи стабільність доктрини	162-169	Mariia LOHVINOVA Interest in Family Law: Challenges or Stability of the Doctrine
Олена ПЕРЕПЕЛИНСЬКА Концептуальне розмежування термінів «регулювання» та «саморегулювання»	170-175	Olena PEREPELYNSKA Conceptual delimitation of terms “regulation” and “self-regulation”
Олег ПОЛТАВСЬКИЙ Законодавчо визначені вимоги до комерційного посередництва та представництва	176-183	Oleg POLTAVSKYY Legally defined requirements for commercial mediation and representation
Людмила РОМАНОВСЬКА Порівняльно-правовий концепт: експерт з питань права та експерт з оцінки відповідності (незалежної фахової експертизи)	184-194	Liudmyla ROMANOVSKA Comparative legal concept: legal expert and conformity assessment expert (independent professional expertise)
Ліліана СІЩУК Навігація у корпоративному управлінні: роль корпоративних прав	195-203	Liliana SISHCHUK Navigation in corporate governance: the role of corporate law
Владислав ТЕРЕМЕЦЬКИЙ, Людмила БІЛІНСЬКА Використання адвокатом медіативних технік та інструментів у кримінальному провадженні	204-212	Vladyslav TEREMETSKYI, Liudmyla BILINSKA Defence attorney's use of mediation techniques and instruments within criminal proceedings
Сергій ТЕРЕЩЕНКО Розширення взаємодії державних партнерів із приватними як об'єктивний фактор законотворення	213-218	Serhii TERESHCHENKO Expanding the interaction of public partners with private partners as an objective factor of legislation
Ольга ШАПОВАЛОВА Напрямки дослідження трудо-правового механізму адаптації ветеранів війни до цивільного життя	219-225	Olha SHAPOVALOVA Research directions of the labor-legal mechanism of adaptation of war veterans to civilian life

УДК 347.44

**ЮРИДИЧНА ОСОБА
КОРПОРАТИВНОГО ТИПУ:
В ПОШУКАХ ЄДИНОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ**

Марія ГУДИМА-ПІДВЕРБЕЦЬКА

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича (Чернівці)

<https://orcid.org/0000-0003-2024-5171>

Мирослава ГУДИМА

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет» (Чернівці)

<https://orcid.org/0000-0001-6242-3445>

Наукова публікація фокусується на аналізі сутності поняття «юридична особа корпоративного типу» та вироблені усталеного погляду на одне з базових понять корпоративного права, що повинне стати ключовим для забезпечення консистентності та ефективності корпоративного законодавства. В праці підкреслено обмежене трактування категорії «корпорація» Господарським кодексом без урахування її сутнісних ознак. Наголошується, що кваліфікуючою характеристикою юридичної особи корпоративного типу, що дає змогу її ідентифікувати з-поміж інших суб'єктів є наявність в учасника такої юридичної особи корпоративних прав та виникненні корпоративних відносин з її участю. В підсумку констатується, що юридичними особами корпоративного типу слід тлумачити господарські товариства, виробничі кооперативи, споживчі кооперативи, приватні підприємства незалежно від складу учасників та інші організаційно-правові форми юридичних осіб, участь в

UDC 347.44

**LEGAL ENTITY OF THE
CORPORATE TYPE:
IN SEARCH OF A UNIFIED
TERMINOLOGY**

Mariia GUDYMA-PIDVERBETSKA

Candidate of Law Sciences (Ph.D.),
Associate Professor of the Department

Chernivtsi National University named after
Yuriy Fedkovich (Chernivtsi)

Myroslava GUDYMA

Candidate of Law Sciences (Ph.D.),
Associate Professor of the Department

Bukovyna University (Chernivtsi)

The scientific publication focuses on the analysis of the essence of the concept of «corporate-type legal entity» and the development of an established view of one of the basic concepts of corporate law, which should become key to ensuring the consistency and effectiveness of corporate legislation. The work emphasizes the limited interpretation of the «corporation» category by the Economic Code without taking into account its essential features. It is emphasized that the qualifying characteristic of a corporate-type legal entity, which makes it possible to identify it from among other entities, is the presence of corporate rights in a participant of such a legal entity and the emergence of corporate relations with its participation. As a result, it is stated that business societies, production cooperatives, consumer cooperatives, private enterprises, regardless of the composition of participants, and other organizational and legal forms of legal entities, participation in which involves the emergence of the property component of corpo-

яких передбачає виникнення в учасників (засновників) майнового компоненту корпоративних прав.

Ключові слова: юридична особа, корпорація, корпоративні права, господарське товариство, виробничий кооператив, приватне підприємство

rate rights in the participants (founders), should be interpreted as corporate-type legal entities.

Keywords: legal entity, corporation, corporate rights, business partnership, production cooperative, private enterprise

Постановка наукової проблеми та її значення. Незважаючи на суттєве зростання ролі корпоративного права у вітчизняній правовій системі, наявні істотні законодавчі колізії та суперечності, брак чіткої визначеності базових понять корпоративного права, серед яких і «юридична особа корпоративного типу». Ще й досі у вітчизняному правовому полі відсутнє єдине трактування корпорації та юридичної особи корпоративного типу, якими активно оперується у чинному законодавстві та правовій доктрині. Відсутність одностайності в термінології не єдина проблема в цьому ракурсі: нині відсутній і легальний підхід до визначення кола юридичних осіб корпоративного типу, а доктринальні погляди позбавлені одностайності й подекуди є діаметрально протилежними: від широкого тлумачення, за якого корпорацією трактують будь-яку юридичну особу до найвужчого, згідно якого корпорація прирівнюється лише до акціонерного товариства, або ж навіть нею кваліфікується об'єднання юридичних осіб, пов'язаних спільними економічними та соціальними інтересами. До того ж вітчизняне розуміння корпорацій не ідентифікується із загальноприйнятим у зарубіжних цивільних правопорядках. Така ситуація у великій мірі породжена радянським нівелюванням самостійності галузі корпоративного права та наявністю величезної кількості точок зору в науці на це правове явище. Отож абсолютно справедливо виникає питання про сутність поняття «юридична особа корпоративного типу» та потреба вироблення усталеного погляду на одне з базових понять корпоративного права, що повинне бути чітко легалізованим на законодавчому рівні.

Аналіз досліджень проблеми. Поява на правовій арені категорії «корпорація» породила активний інтерес вчених до її розробки в тій чи іншій інтерпретації. Відповідно питання юридичних осіб корпоративного типу, корпорацій ставало предметом наукових розробок та до-сліджень вчених, що зосереджувались на проблематиці корпоративного права, зокрема О. В. Бігняк, Н. С. Бутрин-Бока, В. А. Васильєва, О. М. Вінник, Н. С. Глузь, Ю. М. Жорнокуй, О. І. Зозуляк, А. В. Зеліско, О. Р. Кібенко, Р. В. Колосов, С. С. Кравченко, В. М. Кравчук, І. В. Лукач, В. В. Луць, М. В. Оприско, І. Б. Саракун, Л. В. Сіщук, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. І. Цікало та інших. Незважаючи на значну кількість наукових напрацювань прийти до однозначного висновку, що слід розуміти під юридичною особою корпоративного права та яких юридичних осіб слід кваліфікувати такими, не вдалось можливим.

Таким чином, мета нашого дослідження фокусуватиметься на дослідженні базового суб'єкта корпоративного права – юридичній особі корпоративного типу та кола юридичних осіб, які можуть бути ідентифіковані в якості останньої, що з огляду на вказане вище є вкрай актуальним у контексті подальшого правового розвитку країни.

Виклад основного матеріалу. В літературі відзначається, що основним суб'єктом корпоративних правовідносин потрібно вважати юридичну особу корпоративного типу [1, с. 88], а тому очевидно, що відсутність термінологічної єдності щодо змісту означеної категорії може становити істотний виклик для одноманітності правозастосування. Проаналізуємо існуючі в законодавстві та доктрині терміни, що використовуються для позначення даного явища, їх визначення і оберемо в цьому питанні вектор руху в науковому пошуку.

В правничій термінології дослідників корпоративного права поряд з поняттям «юридична особа корпоративного типу» також широко вживається термін «корпорація» (В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва, Н. С. Глузь, Ю. М. Жорнокуй тощо) [1, с. 82; 2, с. 32; 3, с. 12]. Ще одним терміном, яким оперується в цивілістичній доктрині є

«корпоративне товариство», що вважає за доречне ввести в науковий обіг натомість часто вживаного «корпорація» В. І. Цікало. Даний термін, на думку вченого, повинен охоплювати такі організаційно-правові форми юридичних осіб як господарське товариство; виробничий кооператив; приватне підприємство двох або більше засновників-фізичних осіб; фермерське господарство двох або більше засновників; підприємства споживчої кооперації двох або більше засновників-юридичних осіб [4, с. 50], однак, очевидною є істотна змістовна відмінність від загальнонавживаного наукового сенсу та того сенсу, що вкладається в термін «корпорація» в зарубіжних правопорядках.

У цьому контексті виваженою видається думка О. В. Бігняка, який вказує на неправильність останньої висловленої точки зору в зв'язку із суперечністю концепціям системи юридичних осіб, що визначені у Цивільному кодексі (далі – ЦК) України та Господарському кодексі (далі – ГК) України [5, с. 60–61]. Натомість, специфічною є думка автора щодо необхідності розмежування поняття «корпорація» та «юридична особа корпоративного типу». При цьому корпорації вченим розуміються як класичні утворення, участь у яких тягне виникнення сукупності майнових і немайнових прав й до них науковець відносить акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю, тобто товариства, що представляють собою об'єднання майна, а «юридичні особи корпоративного типу» кваліфікуються автором як повні та командитні товариства, виробничі кооперативи, інші форми корпоративних підприємств (приватні підприємства, фермерських господарств, що діють на основі приватної власності кількох осіб, підприємств споживчої кооперації, утворених декількома споживчими товариствами) [5, с. 61]. Така позиція, на нашу думку, теж не сприятиме ясності в розумінні змістовного навантаження категорії «юридичні особи корпоративного типу», та навіть, навпаки, заплутуватиме і так недостатньо однозначну доктрину.

Отож, підтримуватимемо більшість науковців у цьому питанні і будемо виходити з тотожності змісту обох понять з перевагою саме терміну «юридична особа корпоративного типу», як такого, що знімає зайві питання щодо правового статусу вказаного суб'єкта як учасника цивільних правовідносин.

В чинному вітчизняному законодавстві безпосередньо поняття «юридична особа корпоративного типу» не використовується, проте вживається поняття «корпорація» та похідні від нього (корпоративні права, корпоративні відносини, корпоративне підприємство, корпоративний договір, тощо), однак вказані законодавчі норми часто недостатньо узгоджені, що взагалі веде до ситуацій за яких сфера застосування окремих норм однакова, а їх зміст і тлумачення різні. Це особливо яскраво простежується при аналізі підходів до класифікації юридичних осіб в ЦК і ГК України, та й в рамках одного законодавчого акту є законодавчі упущення, що виливаються в неузгодженості, суперечності та колізії на практиці. Очевидно, визначення терміну «корпорація» в ст. 120 ГК України як організаційно-правової форми об'єднань підприємств є максимально обмеженим з огляду на доктринальний сенс цього правового явища в сучасних соціально-економічних умовах, до того ж не узгоджується з поняттям корпоративного підприємства, даним в ч. 5 ст. 63 ГК України та терміном «корпоративні права», які можуть належати не лише підприємствам як членам корпорації за статтею 120 ГК України, а й будь-яким особам, включаючи фізичних та юридичних осіб, а також державі та територіальним громадам, як визначено у частині 1 статті 167 ГК України [6, с. 68].

В літературі слушно відзначається, що в сучасній редакції ГК терміни «корпорації» та «корпоративні права» є взаємно несумісними, оскільки стверджувати, що корпоративні права належать учасникам корпорації в розумінні частини 3 статті 120 видається некоректним [5, с. 38], а кооперативні підприємства не наділені сутнісними характеристиками, здатними їх відрізнити від виробничих кооперативів. Отож, бачимо істотні редакційні недоліки ГК України, зокрема і визначення корпорації дане статтею 120 ГК України свідчить про його неспроможність розкриття природи корпоративних юридичних осіб. Цей недолік служить підґрунтям для непоодиноких пропозицій у науці господарського права щодо

унікнення використання терміну «корпорація» для позначення об'єднань підприємств, задля недопущення зайвої плутанини [7, с. 26; 8, с. 48–49].

Причину такої понятійно-категоріальної неузгодженості в господарському законодавстві цивілісти вбачають у відсутності поняття корпорації в цивільному законодавстві України [6, с. 68]. Якщо шукати причини таких різнопланових підходів до самого терміну, вживаного для позначення такого правового явища (не говорячи вже про різне трактування змісту), то, вважається, що такі різночитання поняття породжені у значній мірі фрагментарним його використанням без достатнього наукового підґрунтя в законодавчому обігу. В. А. Васильєва влучно наголошувала, що деякі дослідники виявляють бажання впроваджувати категорію «корпорації» у різновид організаційно-правової форми вітчизняних юридичних осіб, незалежно від цінності цього процесу [9, с. 92–93]. Абсолютно солідаруємо з вказаною позицією і, вважаємо, що таке твердження не може викликати суперечки, оскільки очевидно, що теоретичну конструкцію «корпорація» варто застосовувати у вітчизняному законодавстві виключно з урахуванням особливостей її імплементації в нашу правову систему та за умови розробки однозначних правових критеріїв, які визначатимуть істинний зміст цього явища.

Проведений І. П. Васильчук аналіз ознак, що притаманні корпораціям як юридичним особам корпоративного типу дав можливість вченій прийти до висновку, що основними ознаками, які виділяються в науці для характеристики корпорацій є: 1) об'єднання майна засновників у разі створення юридичної особи; 2) наявність статутного (складеного) капіталу; 3) право власності юридичної особи на майно, передане засновниками як вклад до статутного (складеного) капіталу; 4) власність відокремлена від управління; 5) в статутному (складеному) капіталі (майні) визначена частки учасника, яка надає йому корпоративні права; 6) участь учасника такої організації в управлінні нею на основі корпоративних прав; 7) участь засновників (учасників) у розподілі доходів юридичної особи та ризиків у межах внеску, якщо більший розмір ризиків не встановлений законом чи установчими документами; 8) обмежена відповідальність; 9) управління відповідними органами з чіткою структурою і повноваженнями; 10) соціальний інститут [10, с. 208].

В. І. Цікало подає такі ознаки юридичної особи корпоративного типу: 1) оскільки суб'єкт корпоративних прав володіє часткою, яка визначається у статутному фонді (майні) юридичної особи, то в такій організації створюється статутний капітал (майно); 2) майно юридичної особи корпоративного типу належить на праві власності юридичній особі, а не її учасникам; 3) учаснику в статутному капіталі (майні) визначається частка, яка надає корпоративні права; 4) учасник такої юридичної особи бере участь в управлінні останньою на основі корпоративних прав, у тому числі через спеціально створені органи; 5) така організація діє на основі об'єднання майна, а у випадках, передбачених законом, і діяльності засновників (учасників); 6) засновники (учасники) беруть участь у розподілі доходів і ризиків юридичної особи корпоративного типу [4, с. 48–50].

Р. В. Колосов зосереджуючи свій науковий пошук на проблемах корпоративних підприємств, виділяє ознаки, які майже збігаються з визначеними в доктрині ознаками юридичних осіб корпоративного типу: а) суб'єктний склад (дві чи більше особи); б) характер діяльності – виключна комерційна діяльність, яка має підприємницький характер; в) характер правовідносин (статутний капітал має бути поділений на частки, власники яких наділяються корпоративними правами, що надає можливість брати участь в управлінні справами корпоративного підприємства та право на отримання прибутку від його діяльності) [11, с. 75]. Виходячи з цього ми розуміємо, що потрібні чіткі на сутнісні ознаки, які дозволять однозначно встановити рамки змістовного наповнення категорії «юридична особа корпоративного типу».

Однією з базових ознак корпорацій І. В. Лукач виділяє наявність в учасників права на частину прибутку юридичної особи (в трактуванні вченої «право учасників на частку в статутному фонді»), право на управління та на виділення частки у процесі ліквідації [12, с. 140–141]. Можна знайти і думку, що визначаючими для юридичної особи корпоративного типу є правовідносини членства (участі). При цьому, корпорація може створюватися в межах однієї організації – юридичної особи, зокрема у формі господарських товариств, виробничих

кооперативів та на рівні групи організацій (у формі холдингів, інвестиційних та пайових фондів, промислово-фінансових груп тощо, являючи собою систему залежних осіб) [13, с. 10]. Не можемо погодитись з такою позицією.

Базовою та превалуючою у цивілістичній літературі на сьогодні є концепція «корпорації» розроблена В. А. Васильєвою, що полягає в тлумаченні корпоративними юридичними особами організаційно-правових форм юридичних осіб, які створені з метою отримання прибутку та подальшого його розподілу між учасниками і в результаті створення яких у засновників виникає особливий вид майнових і особистих прав, який прийнято називати корпоративним правом [14, с. 61]. Вчена в публікації наголосила, що концентрація уваги на відносинах участі в якості визначальної ознаки корпорації приведе до того, що в одному переліку опиняться прибуткові та неприбуткові юридичні особи, а, з іншого боку, поза переліком залишаться такі організаційно-правові форми, як приватне підприємство [14, с. 58]. Саме в силу викладених аргументів В. А. Васильєвою запропоновано додатковий конститутивний критерій ідентифікації корпорації – майновий компонент корпоративних прав учасників юридичної особи.

І. С. Спасибо-Фатєєва, розглядаючи механізми правового регулювання корпоративних правовідносин, також наголошує на пріоритетності майнових прав в єдиному комплексі корпоративних прав. Учена визначає, що учасник товариства має два різновиди прав: майнове, яке, будучи основоположним, породжує вторинні майнові права, а також особисте немайнове право. Саме перше є оборотоздатним і його відчуження призводить до правонаступництва в нового учасника, а особисте немайнове право є необоротоздатним і воно виникає в особи, яка придбала в учасника право на частку певним, встановленим законом, способом [15, с. 193]. Як влучно в цьому аспекті наголошує А. В. Зеліско, що саме пріоритетність майнового компонента в структурі правовідносин «учасник-корпорація» є фактором їх корпоративно-правової ідентифікації [16, с. 117].

В дусі концепції В. А. Васильєвої висловлює свою позицію Л. В. Сіщук, що саме наявність корпоративних прав в учасників корпоративних відносин можна вважати тією кваліфікуючою ознакою, що дає можливість розглядати організацію юридичною особою корпоративного типу без окреслення обмеженого кола юридичних осіб [17, с. 344].

Власне вважаємо за потрібне приєднатися до викладених вище думок з приводу визнання конститутивною ознакою для ідентифікації юридичної особи корпоративного типу наявність в учасника корпоративних майнових прав, що є проявом майнового правового зв'язку між юридичною особою та її учасниками (засновниками). Якщо в учасників товариства наявні корпоративні права та виникають корпоративних відносин з їх участю, то матиме місце організація з корпоративним устроєм, а якщо цих прав в учасників немає – то така організація не буде вважатися корпорацією. Тобто корпораціями будуть ті товариства, в яких статутний капітал поділяється на частки, учасники мають право на частину прибутку юридичної особи та на участь в управлінні нею.

Думки стосовно видів юридичних осіб корпоративного типу мають різноплановий характер також. Серед учених немало тих, які тлумачать корпорацію досить вузько. І. В. Спасибо-Фатєєва, Ю. М. Жорнокуй вважають, що юридичними особами корпоративного типу є акціонерні товариства, товариства з обмеженою та товариства з додатковою відповідальністю [6, с. 63; 2, с. 30]. Аналогічну позицію висловлює Н. С. Глусь, окреслюючи корпорацією акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю або товариство з додатковою відповідальністю, управління якими здійснюється через складну централізовану систему органів, учасники якої саме щодо неї здійснюють інвестиційну діяльність з метою отримання дивідендів, і така участь у них зумовлює виникнення сукупності корпоративних прав [3, с. 4]. У свою чергу С. С. Кравченко стверджує, що повні та командитні товариства не є корпорацією, оскільки в них немає відповідних органів, а правовідносини між учасниками, які ґрунтуються на договорі, є насамперед договірними [18, с. 10]. Переважна більшість дослідників мотивує це тим, що в повному і командитному товаристві органами виступають самі товариші. Однак, не можемо погодитись, оскільки виходячи із попередньої частини

дослідження, кваліфікуючим для юридичних осіб корпоративного права є наявність в учасника такої юридичної особи майнових корпоративних прав, що характерне для повного і командитного товариства.

Багато науковців відштовхуються від думки про те, що корпоративні юридичні особи існують у організаційно-правовій формі господарських товариств (О. Р. Кібенко, І. Б. Саракун, М. В. Оприско та інші) [19, с. 20–21; 20, с. 5]. Таку ж позицію знаходимо і в працях Н. С. Кузнецової [21]. В. В. Луць заявив, що коло суб'єктів корпоративного права є ширшим, ніж виключно господарські товариства [1, с. 8]. В. А. Васильєвою обґрунтовано, що корпоративними юридичними особами є підприємницькі юридичні особи [9, с. 96]. Згідно з абз. 2 п. 1.1 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин»: «при визначенні підвідомчості справ цієї категорії судам слід враховувати, що з огляду на системний аналіз положень статті 84 ЦК України, частини п'ятої статті 63, частин першої та третьої статті 167 ГК України, Закону України «Про господарські товариства», Закону України «Про акціонерні товариства», статей 1, 19 і частин першої, шостої статті 20 Закону України «Про фермерське господарство», статей 6, 8, 19 та 21 Закону України «Про кооперацію» корпоративні відносини виникають, зокрема, у господарських товариствах, виробничих кооперативах, фермерських господарствах, приватних підприємствах, заснованих на власності двох або більше осіб» [22].

Виробничі кооперативи, як і господарські товариства, передбачають особисте членство в діяльності організації, участь в управлінні справами підприємства, та, що є визначальним, діяльність з метою отримання прибутку та наступним його розподілом між учасниками. Вважаємо, що цього достатньо для кваліфікації виробничих кооперативів у якості корпорацій. При цьому окрім виробничих кооперативів можливим є існування й інших видів кооперативів: сільськогосподарських, що створюються з метою отримання прибутку; обслуговуючих та споживчих. Щодо їхнього статусу в якості корпорацій переважна більшість вчених наголошує, що вони мають некомерційний характер і створюються для задоволення потреб їхніх членів [11, с. 75], отже, не є корпоративними юридичними особами. Задля об'єктивності відзначимо, що в доктрині можна зустріти думку щодо віднесення до корпорацій як підприємницьких, так і непідприємницьких товариств [15, с. 113; 13, с. 9–16; 23, с. 231–232]. Проте безпосередній аналіз статті 4 Закону України «Про споживчу кооперацію», де закріплено права членів споживчого товариства, дає достатньо підстав для висновку вчених щодо можливості кваліфікації цього виду непідприємницьких товариств як юридичних осіб корпоративного типу [24, с. 39] та й загалом вдалою була б зміна підходів, до кваліфікації «непідприємницьких товариств» як таких, виходячи з особливої мети, що зумовлює особливий порядок розподілу прибутку (пропонується А. В. Зеліско [25, с. 25]). Якщо ж в непідприємницького товариства немає особливої мети та й розподілу прибутку між учасниками – воно не повинне бути віднесене до числа юридичних осіб корпоративного типу.

У ГК України як суб'єкти господарювання виокремлено також підприємства та підприємницькі об'єднання. Одразу наголосимо, що об'єднання підприємств, не можуть бути віднесені до юридичних осіб корпоративного типу, адже його засновники не формують за рахунок внесків статутного капіталу, а тому не набувають корпоративних прав, а значить не є юридичними особами корпоративного типу. Щодо приватного підприємства, то воно може мати як одного засновника, так і декількох, як юридичних, так і фізичних осіб, що не впливає на кваліфікацію його в такому статусі, проте завжди метою його діяльності є отримання прибутку та наступного його розподілу між учасниками, тому безсумнівно цей суб'єкт господарювання є корпорацією. Однак не можна погодитись з тлумаченням корпоративними підприємствами, виключно підприємств, що засновані на приватній власності двох або більше осіб (згідно ч. 5 ст. 63 ГК України), з огляду на можливість господарських товариств мати одного учасника і відсутній залежності наявності чи відсутності корпоративних прав від кількості учасників (засновників) юридичної особи [24, с. 41].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Дослідження чинного вітчизняного законодавства дало можливість зробити висновок, що в ньому не вживається поняття «юридична особа корпоративного типу», проте активно оперується поняттям «корпорація» та похідними від нього, щоправда, недостатньо узгоджено, а іноді й суперечливо. Аналіз поданого законодавцем визначення «корпорації» в ст. 120 ГК України свідчить про його обмеженість з огляду на доктринальний сенс цього правового явища в сучасних соціально-економічних умовах та не узгоджується з визначеннями корпоративного підприємства та корпоративними правами, які можуть належати не лише підприємствам як членам корпорації за статтею 120 ГК України, а й будь-яким учасникам цивільних правовідносин. Такі істотні редакційні недоліки ГК України в аспекті визначення корпорації потребують коригування і першим кроком на цьому шляху повинне стати уникнення використання терміну «корпорація» для позначення об'єднань підприємств. Усі корпорації є юридичними особами, тому юридичним особам корпоративного типу властиві всі ознаки якими наділені юридичні особи та впливаючі з їх природи, але не всі юридичні особи є корпораціями, а лише ті, що володіють конститутивною ознакою для ідентифікації юридичної особи корпоративного типу (згідно з концепцією В.А. Васильєвої) – наявністю в учасника корпоративних майнових прав, що передбачають, зокрема, правомочності на участь цієї особи в управлінні організацією, отримання дивідендів даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, та є проявом майнового правового зв'язку між юридичною особою та її учасниками (засновниками). Відповідно коло юридичних осіб корпоративного типу потрібно визначати шляхом перевірки на предмет наявності майнового компоненту корпоративних прав учасників юридичної особи, що дасть можливість розглядати організацію юридичною особою корпоративного типу без окреслення обмеженого кола юридичних осіб. Як наслідок, юридичними особами корпоративного типу слід тлумачити господарські товариства (незалежно від складу учасників), виробничі кооперативи, споживчі кооперативи, сільськогосподарські кооперативи та сільськогосподарські кооперативні об'єднання, що мають на меті одержання прибутку, приватні підприємства незалежно від складу учасників та інші організаційно-правові форми юридичних осіб, участь в яких передбачає виникнення в учасників (засновників) майнового компоненту корпоративних прав.

Видатні науковці продовжують жити у своїх працях. Праці Валентини Антонівни Васильєвої широковідомі в Україні й далеко за її межами та складають неоціненну спадщину вітчизняної цивілістики. Вдячні долі за можливість займатись науковим пошуком під керівництвом такої видатної людини. Спілкування з науковим керівником завжди було щирим, плідним, надихаючим на нові наукові пошуки та здобутки в царині будь-якої цивілістичної проблеми. Шкода, що доля не дала можливості реалізувати весь науковий потенціал нашій дорогій наставниці, проте світла пам'ять про чудову людину, видатну вчену, вмілого керівника та наставника житиме в ідеях, працях, учнях, які нестимуть у науку свій вклад.

Посилання:

1. Здійснення та захист корпоративних прав в Україні (цивільно-правові аспекти): моногр. / В. В. Луць, В. А. Васильєва, Н. Р. Кобецька, та ін.; за заг. ред. В. В. Луця. Тернопіль : Підруч. і посіб., 2007. 320 с.
2. Жорнокуй Ю. Проблемні питання визначення поняття категорії «корпорація» та її ознак. Підприємство, господарство і право. 2009. №8. С. 28–32.
3. Глузь Н. С. Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право, цивільний процес, сімейне право та міжнародне приватне право». К., 2000. 23 с.
4. Цікало В. Корпоративне товариство: поняття, ознаки, організаційно-правові форми. Право України. 2006. №6. С. 48–50.
5. Бігняк О. В. Цивільно-правовий захист корпоративних прав в Україні: дис. на здобуття наук. ступ. доктора юрид. наук: 12.00.03 «Цивільне право, цивільний процес, сімейне право та міжнародне приватне право». Одеса, 2018. 489 с.

6. Спасибо-Фатєєва І. В. Юридичні особи за Цивільним кодексом України. Приватне право. 2013. № 2. С. 62–70.
7. Савінова В. М. Проблемні питання використання терміна «корпорація» в господарському праві України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. Вип. 2. Том 2. С. 23–27.
8. Джуринський В. О. Правове становище об'єднань в Україні. К., 2010. 224 с.
9. Корпоративне право України: підручник / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.]; за заг. ред. В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
10. Васильчук І. П. Сутність та ознаки корпорацій: теоретичний аспект. Наукові записки (Національного університету «Острозька академія»). Економіка. 2013. Вип. 23. С. 205–209.
11. Колосов Р. Корпоративне підприємство: поняття, ознаки та місце серед інших юридичних осіб. Господарське право і процес. 2017. № 9. С. 72–76.
12. Лукач І. В. До питання про ознаки корпорації. Підприємництво, господарство і право. 2013. № 3. С. 138–142.
13. Борисова В. І. Корпорація – організаційно-правова форма корпоративних відносин. Право та інновації. 2015. № 4. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2015_4_3 (дата звернення 15.06.2024).
14. Васильєва В. А. Корпорації як суб'єкти корпоративних відносин. Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в сучасних умовах: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 25-26 вересня 2009 року). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2010. С. 56–62.
15. Борисова В. І., Спасибо-Фатєєва І. В., Кібенко О. Р. Сутність поняття «корпорація». Корпоративне управління: монографія / за ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. Х.: Право, 2007. 500 с.
16. Зеліско А. В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. 445 с.
17. Сіщук Л. В. Корпорація як суб'єкт корпоративних відносин. Проблеми цивільного права та процесу: матеріали науково-практичної конференції, присвяченій пам'яті професора О. А. Пушкіна (м. Харків, 25 травня 2013 року). Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ; Золота миля, 2013. С. 342–346.
18. Кравченко С. С. Юридична природа прав учасників господарських товариств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право, цивільний процес, сімейне право та міжнародне приватне право». К., 2007. 18 с.
19. Саракун І. Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект): монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. 159 с.
20. Оприско М. В. Договори про відчуження корпоративних прав: автореферат дис... на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук за спец.: 12.00.03 «цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». К.: Національна академія внутрішніх справ, 2014. 19 с.
21. Кузнецова Н. С. Поняття, ознаки і класифікація корпоративних спорів. URL: <http://www.legalweekly.com.ua/article/?uid=133> (дата звернення 15.06.2024).
22. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 25.02.2016 № 4. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-16?find=1&text=%D0%BA%D0%BE%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80#w1_2https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-16?find=1&text=%D0%BA%D0%BE%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80#w1_2 (дата звернення 15.06.2024).
23. Зозуляк О. І. Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Тернопіль: Підручники і посібники. 2017. 432 с.
24. Бутрин Н. С. Правочин як підстава виникнення та припинення корпоративних прав: дис. ... канд. юр. наук : 12.00.03 «Цивільне право, цивільний процес, сімейне право та міжнародне приватне право». Івано-Франківськ: ПНУ, 2014. 207 с.
25. Зеліско А. В. Правовий статус споживчих товариств : моногр. Івано-Франківськ: Сімик. 2011. 184 с.

Статтю було подано
Статтю було прийнято

25.06.2024
05.07.2024

The article was submitted
The article was accepted

Перелік наукових статей випуску 24

List of scientific articles of issue 24

Частина 1

Part 1

Оксана ВІННИК
Законодавча складова проблеми Євроінтеграції
(окремі аспекти)	8-15	Oksana VINNYK
Legislative Component of the Problem of
European Integration (Separate Aspects)
Олександр ГАЙДУЛІН,
Олена ПЕРЕПЕЛИНСЬКА
Санкції до сторін арбітражного розгляду для
запобігання виведенню капіталів за межі
України: нові виклики публічним інтересам в
умовах воєнного стану	16-21	Olexander GAYDULIN,
Olena PEREPELYNSKA
Sanctions to Parties to Arbitration Proceedings to
Prevent the Withdrawal of Capital from Ukraine:
New Challenges to Public Interests in the
Conditions of Martial Law
Юрій ЗАЙКА
Концептуальні підходи до розробки
загальнодержавної програми розвитку
соціального житла	22-28	Yuri ZAIKA
Conceptual Approaches to the Development of the
General State Program for the Development of
Social Housing
Владислав ТЕРЕМЕЦЬКИЙ,
Денис АСТАФ'ЄВ,
Роман САВЧЕНКО,
Остап СЕНЬКІВ
Правові засади обов'язкового медичного
страхування в Україні	29-36	Vladyslav TEREMETSKYI,
Denys ASTAFIEV,
Roman SAVCHENKO,
Ostap SENKIV
Legal Principles of Mandatory Medical Insurance
in Ukraine
Тетяна ПОПОВИЧ
Безпечно для життя і здоров'я навколишнє
природне середовище: політика проти права
особи	37-42	Tetiana POPOVYCH
Natural Environment Safe for Life and Health:
Politics versus Individual Rights
Володимир КОРОЛЬ,
Застосування економічних санкцій до
іноземних суб'єктів приватного права в умовах
викликів воєнного стану	43-50	Volodymyr KOROL,
Application of Economic Sanctions on Foreign
Private Law Entities in the Context of Martial
Law Challenges
Ярослав КИЦИК
Про концепції використання примірних та
типових договорів у вітчизняному праві	51-57	Yaroslav KYTSYK
About the Concepts of Using Model and Standard
Contracts in Domestic Law
Микола ГАЛЯНТИЧ,
Олена ПИЖОВА
Проблеми забезпечення реалізації
суб'єктивного права на житло в сучасних
умовах	58-65	Mykola HALIANTYCH,
Olena PYZHOVA
Problems of Ensuring the Implementation of the
Subjective Right to Housing in Modern
Conditions
Павло САВЧЕНКО
Теоретичні засади захисту права на веб-сайт	66-71	Pavlo SAVCHENKO
Theoretical Principles of Website Rights Protection
Алла ЗЕЛІСКО
Договірне регулювання цивільних відносин:
загальні засади	72-78	Alla ZELISKO
Contractual Regulation of Civil Relations:
General Principles
Світлана БИЧКОВА
Загальні засади розгляду і вирішення цивільних
справ з питань виховання дитини	79-86	Svitlana BYCHKOVA
General Rules for Considering and Resolving
Civil Cases on Child Education Issues

Ольга АВРАМОВА Форми систематизації житлового законодавства	87-94	Olga AVRAMOVA Forms of Housing Legislation Systematization
Віталій КОРОЛЕНКО Медіація під час судового провадження в контексті справедливості розгляду і вирішення цивільних справ	95-105	Vitalii KOROLENKO Mediation During Court Proceedings in the Context of Fairness in the Consideration and Resolution of Civil Cases
Олена ЧЕРНЕНКО Проблеми правового регулювання технологій штучного інтелекта	106-112	Olena CHERNENKO Problems of Legal Regulation Artificial Intelligence Technology
Олег СВІТЛИЧНИЙ Судове усунення практичних проблем, що виникають у зв'язку із отриманням, використанням і припиненням ліцензій	113-120	Oleg SVITLYCHNY Judicial Resolution of Practical Problems Arising in Connection with the Obtaining, Use and Termination of Licenses
Іван ТРИЛІНСЬКИЙ Правове регулювання "cookies" в Україні і світі	121-126	Ivan TRILINSKY Legal Regulation of "Cookies" in Ukraine and Worldwide
Галина МИРОНОВА Фінансово-правові чинники забезпечення суспільно значущих медичних послуг в умовах війни та повоєнного відновлення в Україні	127-135	Galyna MYRONOVA Financial and Legal Factors of Providing Publicly Significant Medical Services in the Conditions of War and Post-War Recovery in Ukraine
Вікторія ВАСИЛЬЄВА, Тетяна ПОПОВИЧ Регулювання корпоративних відносин: спрощуємо чи ускладнюємо	136-141	Victoria VASILYEVA, Tetiana POPOVYCH Regulation of Corporate Relations: Do We Simply or Complicate
Максим ГЕТМАНЦЕВ Реалізація завдань цивільного судочинства через призму цифровізації правосуддя	142-147	Maksym HETMANTSEV Implementation of the Tasks of the Civil Judiciary Through the Prism of the Digitalization of the Judiciary
Олег РЕЗНИК Щодо критеріїв медіабельності спорів у сфері інтелектуальної власності	148-153	Oleh REZNIK Regarding the Criteria of Mediatability of Disputes in the Field of Intellectual Property
Владислав ТЕРЕМЕЦЬКИЙ Медіаційна процедура у сфері права інтелектуальної власності	154-160	Vladyslav TEREMETSKYI Mediation Procedure in the Field of Intellectual Property Law
Андрій ШАБАЛІН Реалізація європейських правових стандартів у Верховному Суді Естонії при перегляді цивільних справ	161-168	Andrii SHABALIN Implementation of European legal standards in the Supreme Court of Estonia when reviewing civil cases
Сергій МИРОСЛАВСЬКИЙ Теоретичні основи стандартизації в зобов'язальному праві	169-175	Serhii MYROSLAVSKYI Theoretical Basics of Standardization in Contractual Law
Володимир ПРИМАК Ефективність механізму цивільно-правової відповідальності як передумова утвердження соціального спрямування економіки	176-183	Volodymyr PRYMAK Efficiency of the Mechanism of Civil Liability as a Prerequisite for the Development of Social Direction of the Economy

Олена ШТЕФАН Витребування доказів у справах про порушення прав на торговельні марки: новації законодавства	184-191	Olena SHTEFAN Claiming Evidence in Trademark Infringement Cases: Legislative Innovations
Володимир КОЧИН Суспільний та правовий порядок: тенденції регулювання приватних відносин у житловій сфері	192-199	Volodymyr KOCHYN Societal and Legal Order: Trends in Regulation of Private Relations in Housing Sphere
Святослав ОСТРОВСЬКИЙ Плагіат щодо творів архітектури – чи можливий?	200-206	Sviatoslav OSTROVSKY Plagiarism of Works of Architecture - is it Possible?
Ольга КОВАЛЬЧУК Моделі машинного навчання для інформаційно-правового забезпечення діяльності суду	207-214	Olga KOVALCHUK Machine Learning Models for Legal Information Support Court Activities
Юлія КЕДЯ Немайнові права автора твору за законодавством України та Франції: порівняльно-правовий аналіз	215-221	Yulia KEDYA Non-Property Rights of the Author of the Work under the Laws of Ukraine and France: Comparative Legal Analysis
Ірина ЯКОВЕЦЬ Фотографічний твір як об'єкт авторського права: договірне регулювання за законодавством України та Франції	222-227	Irina YAKOVETS Photographic Work as a Copyright Object: Contractual Regulation Under the Legislation of Ukraine and France
Валерій ПОЛЮХОВИЧ Захист економічної конкуренції в сфері інтелектуальної власності: протидія патентному тролінгу	228-237	Valerii POLIUKHOVYCH Protection of Economic Competition in the Sphere of Intellectual Property: Combating Patent Trolling
Ірина МОЛОЧНА Захист прав на торговельні марки на лікарські засоби у правових позиціях Європейського Суду Справедливості	238-247	Iryna MOLOCHNA Protection of Rights to Trademarks for Medicinal Products in the Legal Positions of the European Court of Justice
Володимир НАГНИБІДА Перспективи використання штучного інтелекту при вирішенні міжнародних комерційних спорів	248-253	Volodymyr NAHNYBIDA Prospects for the Use of Artificial Intelligence in the Resolution of International Commercial Disputes
Ганна КРУШЕЛЬНИЦЬКА Перспективи правового забезпечення функціонування ринку 3d-біопрінтингу як складова державного регулювання у сфері охорони здоров'я	254-263	Hanna KRUSHELNYTSKA Perspectives of Legal Ensuring the Functioning of the 3D Bioprinting Market as a Component of State Regulation in the Field of Health Care
Євгенія ДУЛІБА, Тетяна ПРИЛУЦЬКА Перелік об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації в Україні: актуальні проблеми правового регулювання	264-273	Yevheniia DULIBA, Tanya PRILUTSKA The List of State Property Objects not Subject to Privatization: Current Problems of Legal Regulation
Оксана ВІННИК, Ольга ШАПОВАЛОВА Проблеми правового забезпечення стратегічного інвестування та поступу цифровізації з використанням досвіду ЄС в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови України	274-283	Oksana VINNYK, Olga SHAPOVALOVA Problems of Legal Support for Strategic Investment and Digitalization Progress using EU Experience in Martial Status and Post -War Reconstruction of Ukraine

Олена СКОВОРОДИНА Відмежування врегулювання спору за участю судді від інших альтернативних форм врегулювання/вирішення господарського спору	284-291	Olena SKOVORODINA Distinguishing a Dispute Settlement with the Participation of a Judge from other Alternative Forms of Settlement/Resolution of an Economic Dispute
Поліна ДЕМІДОВА Імплементація базових норм регламенту № 861/2007 Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу в процесуальне законодавство України	292-300	Polina DEMIDOVA Implementation of the Basic Provisions of Regulation (EC) no. 861/2007 of the European Parliament and of the Council into the Procedural Legislation of Ukraine
Андрій КОЛЕСНИКОВ Диджиталізація правосуддя: правова дефініція та основні ознаки	301-306	Andrii KOLESNIKOV Digitalisation of Justice: Legal Definition and Basic Features
Наталія НИКИТЧЕНКО Помилки при формування масиву інформації реєстру речових прав на нерухоме майно	307-311	Nataliia NYKYTCHENKO Errors in the Formation of an Array of Information in the Register of Real Rights to Immovable Property
Ольга ЗОЗУЛЯК Андрій СУЛИМА Сторони корпоративного договору: теоретичні підходи та законодавче регулювання	312-318	Olga ZOZULIAK, Andrii SULYMA Parties to the Shareholder Agreement: Theoretical Approaches and Legislative Regulation
Віктор ОЛЕФІР Корупційні ризики в процесі утворення і функціонування юридичних осіб публічного права	319-329	Viktor OLEFIR Corruption Risks in the Process of Establishment and Functioning of Legal Entities under Public Law
Ліліана СІЩУК Андрій ЯКУШИН Визнання корпоративного договору недійсним	330-337	Liliana SISHCHUK Andrii YAKUSHYN Recognizing the corporate agreement as invalid
Юрій БУРИЛО Проблеми законодавства щодо електронного документообігу та електронного підпису у публічних та приватних правовідносинах	338-344	Yurii BURYLO Legislation Problems Regarding Electronic Document Transfer and Electronic Signature in Public and Private Legal Relations
Частина 2		Part 2
Олеся БАТРИН Державні гарантії розвитку медичного страхування в Україні	14-19	Olesya BATRYN State guarantees for the development of medical insurance in Ukraine
Олена БЕЛЯНЕВИЧ Припинення зобов'язання зарахуванням	20-27	Olena BELIANEVYCH Termination of the obligation by set-off
Ірина БЕРЕСТОВА Реалізація юридичними особами засобів юридичного захисту: вплив порядку утворення на вичерпність засобів	28-36	Iryna BERESTOVA Implementation by legal entities legal remedies: influence of the order of creation on the exhaustion of resources
Оксана ВІННИК Роль корпоративної (інституційної) форми державно-приватного партнерства у справі стратегічного інвестування: проблеми вдосконалення правового регулювання	37-44	Oksana VINNYK The role of the corporate (institutional) form of public-private partnership in strategic investment: problems of legal improvement

Наталія ВІНТОНЯК Спільна сумісна власність подружжя та корпоративні права	45-50	Nataliia VINTONIAK Marital joint property and corporate rights
Оксана ГНАТІВ Застосування принципу свободи договору у недовірних зобов'язаннях за цивільним законодавством України	51-56	Oksana HNATIV Application of the principle of freedom of contract in non-contractual obligations under the civil legislation of Ukraine
Олена ГОНЧАРЕНКО Основні недоліки законопроектів у сфері господарювання в умовах правового режиму воєнного стану	57-65	Olena HONCHARENKO The main defects of the draft laws in the sphere of economic activity in the conditions of the legal regime of the martial state
Віктор ГОРЄВ Захист майнових інтересів учасника товариства з обмеженою відповідальністю у разі вчинення виконавчим органом збиткового (протиправного) правочину	66-71	Viktor HORIEV Protection of property interests of a shareholder of a limited liability company in case of a harmful (illegal) transaction by the executive body
Марія ГУДИМА-ПІДВЕРБЕЦЬКА, Мирослава ГУДИМА Юридична особа корпоративного типу: в пошуках єдиної термінології	72-79	Mariia GUDYMA-PIDVERBETSKA, Myroslava GUDYMA Legal entity of the corporate type: in search of a unified terminology
Ліна ДОРОШЕНКО Конфіденційність корпоративного договору як чинник його популяризації в бізнес-середовищі	80-86	Lina DOROSHENKO Confidentiality of a corporate agreement as a factor of its popularization in the business environment
Олександр ЗАЄЦЬ Особливості страхування військових ризиків для поліпшення інвестиційного клімату в Україні	87-94	Oleksandr ZAIETS Features of military risks insurance for improving investment climate in Ukraine
Юрій ЗАЙКА Житло як об'єкт спадкового договору	95-100	Yuriy ZAIKA Housing as the object of inheritance agreement
Алла ЗЕЛІСКО Правове регулювання наукових парків: крізь призму корпоративістики	101-107	Alla ZELISKO Legal regulation of science parks: through the prism of corporatism
Ольга ЗОЗУЛЯК, Вікторія КУЗИК Окремі аспекти правового регулювання членських правовідносин у непадприємницьких товариствах	108-115	Olga ZOZULIAK, Victoriia KUZYK Certain aspects of legal regulation of membership relations in non-entrepreneurial societies
Іван КАЛАУР, Марія ГУДИМА-ПІДВЕРБЕЦЬКА Юридична природа цінних паперів: концептуальні основи та нові погляди	116-125	Ivan KALAUР, Mariia GUDYMA-PIDVERBETSKA Legal Nature of Securities: Conceptual Basis and New Views
Олександр КОВАЛИШИН Приватизація як чинник формування корпоративної власності України	126-132	Oleksandr KOVALYSHYN Privatization as a factor in the formation of the structure of corporate ownership in Ukraine
Ольга КОВАЛЬЧУК Онлайн-медіація в цифровізації правосуддя	133-138	Olga KOVALCHUK Online mediation in the digitalization of justice

Іван КОСТИВ Доктрина «venire contra factum proprium» (заборона суперечливої поведінки) в приватному праві: зміст та особливості застосування	139-144	Ivan KOSTIV The doctrine of «venire contra factum proprium» (prohibition of contradictory behavior) in private law: content and features of application
Володимир КОЧИН Установа, заклад, фундація: фокуси з колами чи логічні операції з поняттями	145-152	Volodymyr KOCHYN Ustanova, zaklad, fundatsiia: tricks with circles or logical operations with concepts
Оксана КРИЛОВА Правове регулювання переговорної процедури закупівлі, придбання товарів (робіт та послуг) без проведення закупівель в електронній системі закупівель в період дії правового режиму воєнного стану в Україні: проблематика реалізації обов'язку документального обґрунтування підстав застосування	153-161	Oksana KRYLOVA Legal regulation of the negotiation procedure of procurement, purchase of goods (works and services) without procurement in the electronic procurement system during the period of martial law in Ukraine: issues of implementation of the obligation to document the grounds for application
Марія ЛОГВИНОВА Інтерес у сімейному праві: виклики чи стабільність доктрини	162-169	Mariia LOHVINOVA Interest in Family Law: Challenges or Stability of the Doctrine
Олена ПЕРЕПЕЛИНСЬКА Концептуальне розмежування термінів «регулювання» та «саморегулювання»	170-175	Olena PEREPELYNSKA Conceptual delimitation of terms “regulation” and “self-regulation”
Олег ПОЛТАВСЬКИЙ Законодавчо визначені вимоги до комерційного посередництва та представництва	176-183	Oleg POLTAVSKYY Legally defined requirements for commercial mediation and representation
Людмила РОМАНОВСЬКА Порівняльно-правовий концепт: експерт з питань права та експерт з оцінки відповідності (незалежної фахової експертизи)	184-194	Liudmyla ROMANOVSKA Comparative legal concept: legal expert and conformity assessment expert (independent professional expertise)
Ліліана СІЩУК Навігація у корпоративному управлінні: роль корпоративних прав	195-203	Liliana SISHCHUK Navigation in corporate governance: the role of corporate law
Владислав ТЕРЕМЕЦЬКИЙ, Людмила БІЛІНСЬКА Використання адвокатом медіативних технік та інструментів у кримінальному провадженні	204-212	Vladyslav TEREMETSKYI, Liudmyla BILINSKA Defence attorney's use of mediation techniques and instruments within criminal proceedings
Сергій ТЕРЕЩЕНКО Розширення взаємодії державних партнерів із приватними як об'єктивний фактор законотворення	213-218	Serhii TERESHCHENKO Expanding the interaction of public partners with private partners as an objective factor of legislation
Ольга ШАПОВАЛОВА Напрямки дослідження трудо-правового механізму адаптації ветеранів війни до цивільного життя	219-225	Olha SHAPOVALOVA Research directions of the labor-legal mechanism of adaptation of war veterans to civilian life

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака
Національної академії правових наук України

ПРИВАТНЕ ПРАВО І ПІДПРИЄМНИЦТВО

Збірник наукових праць

Випуск 24, 2024

Частина 2.

Присвячена світлій пам'яті проф. В. А. Васильєвої

Верстка макета – Тетяна Попович

Підписано до друку 19.08.2024 Формат 60x84/8
Обл.-вид. арк. 20,92 Тираж 300 прим. Зам. № 24-004

Видавець Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, вул. Раєвського, 23-а, а/с 136, м. Київ, 01042
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і
розповсюджувачів видавничої продукції, серія ДК № 4758 від 07.08.2014